

# TRANSILVANIA.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 2 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.

Pentru strainatate 6 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentulu se face numai pe câte 1 anu intregu.

Se abonédia la Comitétulu asociatiunei in Sibiu, séu prin posta séu prin domni colectori.

**Sumariu:** Dissertatiune despre bubatu séu varsatu. — Romanii la Plevn'a, dissertatiune insinuata la adunarea generale a XIX-a a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu tienuta la 7—9 Augustu n. 1880 la Turd'a, de dr. A. P. Alessi. — Raportulu sectiunei sciintieloru naturali etc. — Procesu verbalu alu siedintiei comitetului din 18 Septembre 1880. — Procesu verbalu alu siedintiei comitetului tienuta in 20 Septembre 1880. — Procesu verbalu alu siedintiei comitetului dela 4 Novembre 1880.

## Dissertatiune.

### I. Bubatulu séu varsatulu.

Precum la tóte morburile, asiá si la bubatu se recere cunoscinti'a anatomica si fisiologica a corpului, unde se desvólta morbulu. La varsatu locul desvoltarei este pelea séu acoperémentulu comunu alu corpului — (*Integumentum commune*).

Precum pelea acopere exteriorulu corpului, asemea este invelita si internitatea acestuia prin o membrana mucósa, care este numai continuarea mai fina a pelei.

Pelea consta din 2 straturi principale: stratulu internu-derma, *Cutis, Corium*; si stratulu esternu epiderma, — *Epidermis*. Derm'a este compusa din tiesetura celulósa si elemente musculari si consta éra-si din doue particele: una interióra séu reticularia — *pars reticularis* si alt'a esterióra séu papillaria — *pars papillaris*. In partea reticularia se afla glandele de sudori — *glandulae sudoriferae*, glandele de séu, *gland. sebaceae*, radacinile periloru — *folliculi pillorum*. In partea papillaria se terminéza vasele sanguine si nervii.

Stratulu esternu — *Epidermis* — acopere in totu cuprinsulu pe derma. Acest'a se forméza éra-si din doue particele: una interna séu mucósa — *pars mucosa seu Malpighii*, care se continua in membran'a mucósa a corpului. In celulele acesteia parti se cuprinde materi'a pigmentósa, dela care atárna colórea pelei.

Particic'a estrema o formédia epitheliu *stratum corneum*, consta din mai multe celule epithelice, cari se formédia si se despartu neincetatu.

In epiderma nu se afla nici vase de sange nici nervi, prin urmare este nesimtitória.

Pelea in genere impedeza intrarea mai multoru materii stricatióse in corpu; micsiorédia influinti'a aerului, a umediei, a frigului, a caldurei prea mari si a electricitatii. Prin functiunea de sperpiratie servesce spre

curatirea sangelui si spre delaturarea mai multoru materii stricatióse din corpu. In pele se intempla in mesura mai mica si schimbare de aeru.

### Istori'a morbului.

Originea bubatului, cá si a celorlalte morhuri contagióse, se afla in obscuritate. Unii istorici afirma, cá inainte de calculatiunea timpului nostru cu 1500 de ani ar fi domnit in Chin'a si cá totu atunci in Indi'a s'ar fi adorat una Dieitia cá defensóre contr'a acestui morbu. Dupa codicele medicinale alu Chinesiloru unii dicu —, cá s'ar fi ivitu numai in secolulu alu 7-lea.

In descrierea de ciurma — *pestis* — a lui Thucidide, ce domnise pe timpul resbelului din Peloponesu, in Athen'a, la anulu 429 a. Chr. — sustienu unii scriitori a cunósce morbulu de varsatu; totu asiá si in epidemiele de ciurma, schitiate prin Galen si Hipocrates.

Date sigure asupr'a bubatului avemu din timpul lui Mahomed. Pe atunci se dicea: cá in resbelurile cu elefantii, unu roiu de paseri admirabile au aruncatu petricele cá mazerea asupr'a armatei abyssiniane si au nimicít'o in cea mai mare parte.

Primulu descriitoriu alu varsatului au fostu — *Ahrun*, care au traitu in Alexandri'a cá medicu si preotu, la 622 d. Chr. Descrierea speciale a simptomeloru morbului, este a se multiamí lui Rhazes din Bagdad, — medicu arabu din secl. alu 10. Densulu inse n'au cunoscutu contagiositatea morbului, pentrucá in o carte dedicata unui principe negru „*Almanzor*“ deduce morbulu din cause dietetice.

Numerósele deslusiri suntu mai chiare din secl. alu 12-lea si alu 13-lea asiá, incátu astadi cu mai buna siguritate putemu curmá estensiunea teritoriale a bubatului.

Acestu morbu atátu de periculosu si contagiosu, cu multu mai usioru s'au latitu prin estinderea comunicatiunei, a negutiatoriei si prin resbelurile popóreloru.

Mai multu au suferitu popórele, intre cari s'a ivitu morbulu de prim'a data, asiá d. e. in Americ'a, unde

s'a latitu morbulu dupa ce au venitu in comunicatiune cu Europ'a.

Dupa scriitorii spanioli numai in Mexico  $3\frac{1}{2}$  milioane de persoane au caditu jertfa acestui morbu.

In Brasili'a la 1553 s'au nimicitu popore intregi prin epidemia bubatului. In 1733 singuru in Gronlandi'a au muritu 20,000 de oameni in decursulu unui anu.

Totu asemenea au estirpatu acestu morbu si in Asi'a, cu deosebire in tienuturile Siberiei. Pe insulele Ceylon si Molucc'a, pana la aplicarea altuiei mai jumătate locuitorii au muritu in urm'a varsatului. In 1797 s'a latitu pe insulele Mariane, Tahiti si Sandvich.

Abstragendu epidemia numita dela cium'a din Athen'a, acestu morbu infricosiatu n'au fostu cunoscutu in Europ'a pana la finele secl. alu 11-lea.

Pe atunci asiediendu-se Saraceni in Europ'a de sud, au adusu cu densii si morbulu de varsatu, care s'au estinsu asiá de tare, incatu au eruptu in modu infioratoriu si in Europ'a nordica.

Davillards a calculatu, ca Europ'a in totu anulu a perdutu in urm'a varsatului 3—400,000 de oameni. In secl. 18 inca si mai multi.

Germani'a in unii ani a ingropatu cate 70—80,000 si Prusi'a in 1796 la 25,000 de oameni.

In Britanni'a, cu epidemia bubatului din 1657—69 au muritu mai multi oameni decatu intr'unu resbelu nenorocitu.

Islandi'a, in 1707 din 50,000 locuitori au perdutu 18,000 de persoane.

Totu in asemenea modu infricosiatu a domnit si in patri'a noastra, ca si in celelalte tieri ale Europei meridionale.

La curtea austriaca au muritu de varsatu Iosifu I, 6 principi si principese; Mari'a Teresi'a in etate de 50 ani au jacutu de varsatu.

#### Descriere speciale.

Bubatu — varsatu — *Variola*, *Blattern*, *Pochen*, *Petite vérole*, *Small-pox*.

Bubatu se numesce, pentrucá infectarea produce bube; varsatu, pentrucá bubele se ivescu cá si cum ar fi varsate pe trupu.

Acestu morbu epidemicu si contagiosu are 3 forme: bubatulu adeveratu — (*Variola vera*); bubatulu modificatu — *variolois seu variola modificata*; bubatulu meruntielu — *varicella*.

Tote trei speciele devinu din un'a si aceea-si materia contagiósa. Ivirea formeloru deosebite atarna dela inclinatiunea individuale a persóneloru. Altuiera incatu-va delatura inclinatiunea spre morbu. Inainte de altuiera bubatulu adeveratu se ivia mai adeseori, dupa altuiera inse in forma modificata.

Timpulu de incubare — (*Stadium incubationis*) a varsatului, dupa Bärensprung tiene 13—14 zile. In acestu stadiu nu se observa ceva deosebitu asupr'a infectatiloru.

Dupa trecerea stadiului amintitu, se incepe ivirea morbului, a carui decurgere se imparte in 4 perioade:

1-a. Period'a premergatória — *Prodomal stadium*, care tiene 3 zile; se anuntia prin paroxismu mare de friguri, cu temperatura de 39—41° Celsius.

Bolnavii simtiescu ametiala impreunata cu durere mare de fruntea capului, li se usca gur'a, au sete mai mare si de multe-ori si fantasédia mai cu séma nóptea; simtiescu dureri estinse pe spate, in crucile sieleloru si la inchiaturile extremitatiloru. Splin'a inca la inceputu prinde a se inflá asiá, incatu inflatur'a ei se póte observá si simti. Febricitarea cu remissioni de diminétia tiene in continuu si-si ajunge culmea in sér'a de a 3-a di.

In diu'a a 4-a, cu decaderea temperaturéi disparu simptomele amintite ale febricitarei si se incepe a

2-a Perioda de eruptiune — *Stadium eruptionis*, care se arata prin o imflare moderata a pelei obradiului si a capului.

Pe obradiu, pe peptu si pe cea mai mare parte a trupului se vedu pete rosietece. La varsatulu adeveratu, eruptiunea se incepe pe obradiu, pe grumadiu si de acolo in ordine regulata se continua pe intregu tegumentulu corpului; la celelalte forme ale bubatului se ivesce deodata pe mai multe parti ale trupului.

Pe suprafaci'a pelei se formédia inflaturi rotunde, circumscripte, cu colóre rosie si tiapene la pipaitu. Dupa eruptiune in a 3-a séu a 4-a di, pe inflaturile descise se desvólta besicile bubatului, cu cari apoi finindu-se stadiulu amintitu, morbulu intra in a

3-a Perioda a infloréi — *Stadium florescentiae*, care durédia o septemana intréga. In primele 2 zile ale perioadei, besicile rotunde suntu deplinu formate si fluiditatea loru pana aci curata, prinde a se tulburá, si in zilele urmatórie se straformédia in puroi. Vervulu besiciloru in mediulocu se afla apasatu in form'a buri-cului. In acésta perioda de puroire, temperatur'a corpului éراسi se ridica asiá, incatu in casurile nefavoritóre ale morbului ajunge pana la 42—44° C.

In unele locuri, cu deosebire pe obradiu, besicile vinu in comunicatiune un'a cu alt'a si prin acést'a se formédia besici de puróie mai estinse si mai late. Form'a modificata a varsatului nu arata astfelu de schimbari. Cu finea acestei perioade besicile se spargu de sine, in acea ordine dupa cum s'au ivitu si desvoltatu.

A 4-a Perioda este a decrustarei — *Stadium decrustationis*. Se incepe cu formare de cruste si in timpu de o septemana se finesce cu despoierea acelor'a.

Spargendu-se besicile, puroii pe incetu se usca si formédia o scórtia aspra — (*crusta*). — Inflaturile rotunde mainainte rosietece, prindu a scadé si a se schimbá in colóre bruneta. Cu finea septemanei formandu-se epiderma noua, crustele uscate se desfacu si pica; candu apoi morbulu si-a ajunsu finea decurgerei. In acésta perioda temperatur'a bolnavului scade asiá, incatu finindu-se decurgerea bólei, sosesce la stare normale.

La bubatulu adeveratu, atatu puroierea, precum si decrustarea póte tiené si mai multu timpu decatu 3 septemani.

La bubatulu modificatu perioadele amintite de  $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$  ori suntu mai scurte; decurgerea durédia numai 14—21

dile. Besicile nu se ivescu si nu decurgu in asiá ordine regulata, cá la bubatulu adevratu. Adeseori se arata numai nesce besici singuratice pe extremitati si pe alte parti ale corpului. Unele suntu mai mici, altele mai mari si nu vinu in comunicatiune un'a cu alt'a. La bubatulu adevratu, puroirea besiciloru strabate si in partea interna a pelei. La celu modificatu se estinde nu numai in partile epidermei; de aici urmédia, cá dupa form'a modificata a bubatului nu remanu semne vizibile, séu déca si remanu, abia se observa. Semnele bubatului adevratu suntu fórté numeróse si considerabile. Acestea se causéza prin aceea, cá puróiele nimicescu partea papilaria a dermei; in loculu besiciloru remane o lacuna rotunda, care se vindeca prin cicatrizare.

Dupa form'a si fluiditatea besiciloru, — varsatulu are mai multe numiri, d. e. varsatu disseminat — (*variola disseminata*) déca besicile suntu separate; varsatu confluentu — (*v. confluens*), déca besicile stau in comunicatiune; varsatu sangiosu — (*v. hámorrhagica*) cându besicile contienu sange; varsatu cu aeru — (*v. siliquosa seu emphisematica*), déca prin descompunerea fluiditatiei in besici se formédia aeru; varsatu teciuos — (*v. gangrenosa*) — déca pelea trece in gangrena.

Besicile se formédia nu numai pe pelea corpului, ci acelea se estindu si pe membran'a gurei, a inghitórei, a nariloru, a tuburilor de audiu, pe conjunctiv'a ochiloru si pe membran'a organeloru urinarie si a celoru genitali.

Besicile formate pe membran'a organeloru amintite mai in graba se spargu decâtu celea ale pelei, fiindcá epitheliulu membranei este cu multu mai subtire decâtu alu epidermei.

Déca pe membran'a gurei se formédia besici, acést'a devine inflata si simtitoria. In gátu — (*faux*) — causéza inghitire durerósa, in gátlegiu — (*larynx*) — regusiala si tusa, in conjunctiv'a ochiloru lacrimare. In timpulu decurgerei bubatului, cá complicatiuni suntu a se aminti urmatóriele morburu interne: aprindere crupósa de plamani — (*pneumonia cruposa*) —, aprindere de peliti'a abdomenului — (*peritonitis*) —, apr. de saculu si musculatur'a inimei — (*peri et myocarditis*) — pleuritis, inflamatiunea crupósa de intestine si de generati'a adiposa a ficatului, a inimei si a rerunchiloru si in fine inpregnarea cu puróie a sangelui — (*Piemia*), care este fórté periculósa. In tiesatur'a celulosa a pelei adeseori se afla abscesse séu alte inflamatiuni estinse.

In cele mai grele casuri, inse fórté arareori se intempla, cá pelea dinpreuna cu partile moi de sub dens'a trece in gangrena.

A 3-a specie de varsatu este celu meruntielu — (*Varicella*, Windpocken, Schaafpocken). S'au descrisu prin Heberden 1766. Unii autori 'lu descriu de totu separat, altii din contra afirma, cá ar fi numai urmarea unei infectari mai moderate a bubatului adevratu.

De-si variéza parerile, totusi se póte presupune, cá si acestu morbu se tiene de speciele bubatului, pentrucá tocma cu acelea simptome se ivesce si decurge, cá si

acela, cu observare, cá fiindu simptomele fórté moderate, decurge cu multu mai usioru si mai curendu.

Besicile merunte suntu imprasciate pe intregu corpulu, unele se ivescu si altele disparu, in 2—4 dile suntu trecute preste tóte perioadele. Tóta decurgerea tiene 7—12 dile si dupa aceea se finesce fara nici o complicatiune séu urmare.

### Diagnos'a.

Atátu morbulu in genere, precum si formele lui in specie, la inceputu in timpulu eruptiunei se cunoscú fórté cu greu, pentrucá se potu confundá cu alte morburu esantematice. Intrandu morbulu in a 3-a perioda, tóta dubietatea dispare si constatarea este sigura. Din formele si estensiunea besiciloru putemu deosebí usioru si aceea, cá cu ce feliu de varsatu avemu de lucru.

### Caus'a bubatului.

Caus'a este contagiulu caracteristicu, care se ivesce in anumite perióde ale timpului. Dupa Hallier si Salsburi materi'a contagiósa se produce prin parasitele microscopice ale plantelor cryptogame, precum *prins pore* si prin vibrioni. Acestea parasite s'au descoperitu prin microscopu in fluiditatea besiciloru varsatului.

Contagiulu influintiéza asupr'a acelu organismu individuale, care are inclinare de a-lu primí. Mai mare inclinare s'a doveditu la prúncii cei mici pàna la 4—5 ani. Se dice cá cu etatea betranetieloru scáde si inclinarea. Individii cari in timpu mai indelungatu au fostu in atingere cu bolnavi de varsatu, potu perde inclinatiunea spre morbu, inse contagiulu 'lu potu transportá pe alti individi, la cari apoi produce infectare.

Materi'a lipitiósa, care se cuprinde in aerulu din jurulu bolnaviloru si alu cadavreloru, se póte transportá prin instrumente, prin vestminte, prin bani de papiru si prin alte obiecte. Toti aceia, cari stau sub scútulu altuirei séu alu bolnavirei premerse, perdu multu din inclinatiune. Bolnaviri repetite mai de multe ori la unulu si acela-si individuu, suntu rari si vinu inainte mai cu séma atunci, déca au trecutuu unu anumitu timpu dela o epidemia pàna la alt'a, respective cându au incetatu influinti'a de scutire fácia de morbu.

Varsatulu dela ómeni numai din principiulu vaccinarei se relatéza cu alu animaleloru. Prin altuirea puróieloru a varsatului dela ómeni, se formédia la animalele mamifere numai besici locale si defectuóse. Dela acestea altuindu-se ér' la omu, au putere retrogada si producu érasu varsatu adevratu.

Loculu de infectare póte fi pelea. Dermatologii néga posibilitatea intrarei contagiului in pele, déca epiderm'a e sanatósa si intréga. Desi nu se póte negá de totu acésta posibilitate, infectarea corpului in cele mai multe casuri se intempla prin organele de respiratiune.

Trebuie se credemu, cá intrandu contagiulu in plamani, se asiédia pe suprafaci'a interna a ducturiloru de resuflare si a celuleloru de aeru. Aici sporindu-se contagiulu, in timpulu de incubare trece preste metamorfósele desvoltarei si intrandu in vasele capillari ale plú-

maniloru, prin circulatiunea sangelui se imprascie in organismu si produce besicile amintite pe acoperementulu corpului.

Infectarea prin organele de respiratiune se dovedesce si din aceea, că eruptiunea se ivesce mai întâiu pe obradiu, ce se esplica din spaçiuulu mai scurtu alu circulatiunei sangelui.

#### Prognos'a.

Resultatulu favoritoriu séu nefavoritoriu alu bubatului atârna dela formele lui. Mai favoritoriu si nepericulosu este varsatulu meruntielu. Puçinu periculosu e celu modificatu. Mai periculosu e bubatulu adevveratu, pentrucă acest'a arata mortalitate mai mare. Unii specialisti aducu atâtu resultatulu morbului, câtu si formele lui in combinatiune cu vaccinarea séu nevaccinarea individiloru. Nevaccinatii séu vaccinatii fără rezultat, suntu mai espusi infectarei si bolnavindu-se suntu mai periclitati decâtu cei vaccinati cu succesu. Resultatulu depinde si dela etatea individiloru. Pentru prunci e mai periculosu decâtu pentru cei trecuti in etate.

Asupr'a pericolului ne putemu orientá si din gradulu febricitarei piemice, din multimea si estensiunea besiciloru si in fine din calitatea complicatiuniloru ale organeloru interne.

#### Urmarile bubatului.

La multi, cari au trecutu preste form'a adevverata a bubatului, remanu cu deosebire pe trupu si pe obradiu semne visibile, in forma de cicatrice rotunde. Aceste la secsulu frumosu contribuie fórte multu la scaderea frumsetiei si la diformarea fisionomiei. Cicatricele vinu inainte atunci, cându puroirea besiciloru strabate si in stratumu internu alu peleii. La altii in organele sensibile: precum in cele mirositorie, in cele ale audiului se formédia stricturi, ce conturba séu nimicescu de totu functiunile fisiologice ale acestoru organe. Inflatatiunea purulenta a ochiloru produce macule permanente si atrophii'a de bulbi. Prin aceste schimbari patologice se ataca si nimicesce celu mai scumpu thesauru alu naturei, adeca vederea.

#### Regulele de manipulare.

De sí caus'a principale a morbului se afla inca in obscuritate, neavendu mediulocu siguru pentru nimicirea contagiului, nu remane alta, decâtu a acceptá vaccinarea individiloru cá procedura pentru moderarea inclinatiunei façia de morbu. In timpuri epidemice, vaccinarea numai atunci póte avé efeptu, déca inca nu s'au intemplat infectarea. Se nu cugete cineva, cá prin efeptuerea vaccinarii s'a delaturatu de totu inclinatiunea. Vaccinarea indeplinita dá numai o decurgere mai favoritoare morbului. Inainte de inventiunea altuirei, epidemiile de varsatu erau cu multu mai periculoase decâtu dupa aceea.

De presente epidemiile bubatului se ivescu mai multu in formele modificate — variolois et varicela. Aceia cari pórtá resbelu contr'a altuirei, de buna séma nu sciú ce suferintie si urmari au causatu mai de multu bubatulu.

Datele statistice suntu destulu de chiare si dovedescu, cá inainte de altuire mortalitatea erá cu multu

mai insemnata decâtu dupa aceea. Tienuturile, unde altuirea se efeptuesce cu tóta rigurositatea, nu suntu asiá espuse mortalitatei si urmariloru defectuóse ale acestui morbu. Déca ne-au indiestratu natur'a cu acestu morbu atâtu de periculosu, ivindu-se casuri de bolnavire, trebuie se ne ingrigimu pentru impedecarea latirei morbului si pentru tractarea bolnavului.

Datorinti'a prima se póte implini, déca vomu tiené in departare atingerea mediata si inediata a persóneloru sanatóse de cele bolnave. Acést'a s'ar puté realisá numai prin infintiare de spitale in comunele, unde s'a ivitu epidemi'a.

Cea de a dou'a recere, cá bolnavii inca la inceputu se fia asiediati in o localitate corespundiátoria si curata, cu o temperatura de 14—16° R. Localitatea se fia aerisata adeseori, pentrucă in timpul puroirei, in jurulu bolnaviloru, evaporéza un mirosu fórte greu si puturos. Vestmintele patului se fia curate si schimbate de câte ori va cere lips'a.

La bolnavi se se dea mancari usióre de mistuitu: zamuri, lapte dulce si de beutu apa rece si curata. Mancarile si beuturile, cari causéza febricitare si iritare, pr. caffee, beuturi spirituóse s. a. suntu stricatióse.

La varsatulu modificatu si la celu meruntielu, afara de regulele dietetice nice nu se recere ceva manipulare deosebita.

Varsatulu adevveratu fiindu mai periculosu, poftesce atentiune si grija mai buna, atâtu façia cu simptomele, precum si façia cu urmarile sinistre.

In stadiulu primu alu morbului, déca temperatur'a trece preste 39° C. la bolnavi, se potu dá dintre medicamentele antifebrile in fusiune de frundie digitaline, mestecata cu accide dilute minerale; ori solutiune de Chininu. In timpul mai din urma, spre acestu scopu se recomanda si acidulu si natriu salycilicu. Dos'a medicamentelor se compune conformu etatiei bolnavului. Cându bolnavii simtiescu durere mare de capu si cându fantaséza, se recere aplicarea cataplasmeloru reci pe capu si pe obradiu. Acestea servescu atâtu pentru moderarea congestiunei sangelui in creeri, precum si pentru domolirea inflamatiunei de pelea obradiului. In period'a de eruptiune si in cea de inflorire a morbului, suntu de lipsa medicamentele oleóse si mucilaginoase, pr. emulsiune de mygdale cu Nitrum ori cu aqua laurocerasi: Decoctu de frundia séu de radacina de althea; Decoctu de semintia de inu; emulsiune oleósa s. a.

Cu intrarea morbului in a 4-a perioda, pentru incungiurarea impregnarei sangelui cu puroi — (*piemia*) — este a se dá chininu in dos'a roborantica, pâna la finirea morbului.

Câtra finea perioadei ultime, cându crustele incepu a se uscá, suntu folositorie scaldel cu apa caldutie. Prin aceste scaldi, crustele se inmóie si se desfacu mai curendu si formandu-se epiderma noua, decurgerea morbului se finesce.

In acésta perioda bolnavii suntu a se nutri bine cu mancari intaritorie, pr. supa, carne, oua moi, lapte dulce, etc. si in fine cu vinu vechiu mestecatu cu apa.

Morburile, cari obvinu cá complicatiuni in decursulu bubatului, suntu a se curá dupa sistem'a receruta fačia de ele.

Déca in timpulu de puroire se afla besici mari si estinse, aceste trebuie sparte de timpuriu cu vârful acului, cá asiá dandu-se curgere libera puróieloru, se nu strabata in internulu pelei. Asemenea trebuie deschise si abscessele formate pe unele parti ale corpului.

Contr'a inflamatiunei purulente a ochiloru si a tuburiloru de audiu se intrebuintiéza spalarea cu apa calda de 2—3 ori pe di; cataplasme si improscaturi cu solutiuni adstringente de arg. nitricu cristalisatu si de cupru sulfuricu. Profesoarele Skoda spre acestu scopu a folositu cu succesu bunu solutiune de sublimatu corrosivu 2 decigrame, pe 200 grame de apa in forma de cataplasme pe pleopele ochiloru. Solutiunea de acidu carbolicu inca e recomandabila. Cea mai delicata intrebare a fostu si este — cá ore cum si pe ce cale s'ar puté impedecá ori miciorá încátu-va semnele vizibile ale bubatului? Progresulu medicinei in acésta privintia asiá dicéandu au fostu neinsemnatu. In timpulu mai nou specialitatea chirurgicala a sciintieloru medicale au facutu pasi gigantici in cur'a antiseptica a raneloru. Metod'a antiseptica a medicului englesu — Lister, s'a introdusu si la bubatulu adevératu, cu scopu de a se impedecá cicatricele vizibile, ce vinu dupa acestu morbu. Esperimentele cu acésta metoda arata încátuva unu resultatu imbucuratori.

Metod'a consta din folosirea unui unguentu móle — (*Linimentum*) — compusu din: acidu carbolicu 1 parte, oleu de lemnu 8 parti, pulvere de creta alba q. s. U. f. linimentum.

Cu acestu linimentu se unge o càrpa móle si curata, taiata in forma de obradioru, care vine asediata pe obradiu, asiá încátu acest'a se fia acoperitu in totu loculu; unde nu ajunge obradiariulu, suntu a se pune petelutie unse cu linimentu. Folosirea obradiariului se incepe in stadiu de in florire si se continua pàna la finea morbului. Linimentulu amintitu moderédia puroirea besiciloru si inpedeca insemnat'a nimicire a epidermei, prin urmare semnele vizibile suntu mai moderate.

(Va urmá).

## Romanii la Plevna.

*disertatiune la adunarea generale a XIX-lea a Asociatiunei transilvane pentru literatura romana si cultura poporului romanu ténuta la 7—9 Augustu n. 1880 la Turda de dr. A. P. Alessi.*

Colo in Plevna si 'n redute  
Stau pagani mii si sute,  
Stau la panda tupilati  
Ca zavozi de cei turbati.

Las' se siéda mari mici . . .  
Tragetii hora mai voinici!  
*Alexandri, Hora dela Plevna.*

### I.

Domniloru! Fia-mi permisú cá in témpulu ce ni-lu acórda statutele Asociatiunei nóstre, càtu si bunavointi'a D-vóstre, se tractezu despre o tema, ce credu cá intereséza pe ori cene, dar' in specie si mai multu pe Ro-

mani. Pe Romani trebuie se-i intereséze mai multu, pentruca este vorb'a de sangele si de virtutile lorú, este vorb'a de un'a din cele mai glorióse pagine ale Istoriei Romanimei, de succesele eminente ale armelorú romane obtinute pe costele Balcanului si in specie la Plevn'a.

Sciu cá fià-care dintre D-vóstra cunósce prea bine tóte acele fapte cu cari voiescu a-ve intretiené, sciu cá anevoie asiu gasi vre-unu episodú belicu, care se nu ve fia dejá cunoscutu, pentruca tóte acele fapte vitejesci sunt inca próspete, ranele eroilorú inca nu sunt de ajunsu vindecate, costele Balcanului nu sunt inca spalate de sangele vitejilorú romani.

Pentru a fi intielésa bine intentiunea acestui discursu, fia-mi iertatu a ve adresa o intrebare. Care dintre D-vóstra n'ati cetitu poem'a lauriatului nostru poetu Andreiu Muresianu intitulatá „Unu resunetu“ ce se incepe cu „Destéptate romane“ . . ? Dar' ce intrebare curiósá, 'mi veti respunde D-vóstra, pentruca nu este Romanu, ma nu este copilu care se nu fi cetitu si, se nu scie de rostu acésta poesia clasica din tóte vederile. Asia este D-loru! Inse eu sustienu cumca cetindu cineva acésta frumósá si romanésca poesia pentru intai'a óra, a capatatu fara indoiala gustulu dea-o ceti si a 2-a óra, a 3-a óra si asiá mai departe, pentruca cu càtu o cetésce cineva mai multu si mai desu, cu atàta se indulcesce mai tare in dins'a si nu scie ce sentimente lu-cuprindu si-lu predomnescu, ca-ci anim'a-i poftesce neincetatu se-o mai cetésca odata.

Si déca ne punemu intrebarea, pentru ce se intempla acésta? Respondemu: pentruca Andreiu a alcatuitu-o din cele mai nobile si mai scumpe elemente ce caracteriséza neamulu nostru, a facutu-o din muschi si din nervii ànimei Romanului si a cioplitu-o dupa tipulu si asemenarea cugetarei si a simtirei romanesci.

Acésta se intempla cu ori ce lucru placutu ànimei nóstre. Acésta se intempla credu eu si cu faptele vitejesci indeplinite de Romani la Plevn'a. Ori de câte ori si ori càtu de multu cetimu si vorbimu despre aceste vitejii, nu ne potemu satura in destulu, si totu deun'a ne mai remane unu punctu care ne indémna se vorbimu din nou despre dinsele, care ne indulcesce, ne entusiasméza si ne hotaresce se incepemu dá capo. Si acestu sentimentu instinctivu este unulu din cele cari vivifica energi'a si otielescu curagiulu Romanului si cari-lu nutrescu si sustienu la aspiratiunea si destinatiunea viitoriului seu.

Este bene a folosi tóta ocasiunea data pentru a reinprospetá astfelu de fapte, de a le sadi in ànimele generatiunei tenere si a le transforma pe incetulu in legende si povesti populare. Credu dara, cá tem'a ce mi-am propusu a tractá, va intimpiná bonavointi'a si paciénti'a D-vóstra, care tema me vedu silitu a-o tractá numai in liniamente, pentruca a-o tractá in tóte amenuntele, s'ar recere a scrie o carte voluminósá.

### II.

Ne aflamu la începutulu lunei lui Augustu.

Sunt 3 ani de càndu Romani'a se aflá chiaru pe asta vreme in o mare agitatiune. D-vóstra ve veti aduce

bene aminte cu totii si cu deosebire D-vóstra amabile dame, cari chiaru pe acésta vreme desvoltarati o mare activitate scarmanandu scame, facéndu bandagie, cameși si totu feliulu de rechisite pentru ambulantiile de campu, ce le-ati destinat pentru fratii vostri, ce in curéndu aveau se intre in lupta.

In Romani'a se lucrá la preparative de resbelu cu unu zelu si cu unu entusiasmu ne mai pomenitu in analele acestei tieri.

Teneri si betrani, barbati si femei, senatori si deputati, comercianti si industriasi, cu unu cuventu, intréga tiér'a incepédu dela Domnu si Dómna pâna la tieranu si tieranca erau in lucrare, contribuiau la provederea armatei cu cele de lipsa. Armat'a se aflá formata in 4 divisii pe petioru de resbelu si erá concentrata la Dunare pe o linia dela Calafatu pâna la Oltu, formandu arip'a drépta a armatei rusesce de operatiune. Dins'a asteptá cu nerabdare trecerea peste Dunare, pentru a-se spala pe sene si numele neamului romanescu de clevelele strai- niloru si pentru a aratá, cum se scie bate pentru mosi'a si independinti'a tierii sale.

Dar' inainte de a urmari pe Romani, miscarile si luptele loru, se remanemu unu momentu la armat'a rusesca si se vedemu, ce a indemnatu pe Romani la partipirea acestei campanii.

### III.

Dupa ce Europei nu i-a succesu de a introduce una ordine inbucuratóre si corespundiátore in Turci'a; dupace conferinti'a de Constantinopolu n'a avutu neci unu resultat; Rusi'a si-a luatu sarcin'a de a deslegá singura multu clocit'a cestiune orientale.

Dupa unu lungu preliudu diplomaticu, Tiarulu Alexandru a publicatu din Chisineu la 12/24 Aprile 1877 declaratiunea de resbelu, prin care ordiná totu odata trecerea trupeloru peste Prutu in Romani'a, dupace atátu Tiarulu cátu si Gorciakoff au datu declaratiune solemná si espresa guvernului romanu prin cunoscut'a conventiune dela 4/16 Aprile, cumca se garantéza integritatea teritoriului romanu si nu se va stirbá nici o palma din pamentulu Romaniei. Totu in aceasta di a adresatu si Marele duce Nicolae, generalisimulu armatei de sudu, unu manifestu indreptatu cátra locuitorii Romaniei, ocolindu factorulu competenté, adeca guvernulu romanu, o portare destulu de necorecta din tóte vederile.

Armat'a rusesca trece Prutul pe 3 locuri, pe la Bestimacu, Tabacu si Ungheni.

Pe la sfirsitului Iuniu se afla la Dunarea de diosu la 200 de mii de combatenti cu 784 tunuri, ocupandu lini'a dela gurile Dunarei pâna la Oltu. Lini'a dela Oltu pâna la confiniile Serbiei avea sub aparare armat'a romana organizata in 2 corpuri de armata, fiacare corpu din 2 divisii.

In (27 Aprile) 4 Maiu a sunatu primulu tunu rusescu la Braila, semnalulu inceperii ostilitatiloru, ér' in (27 Aprile) 9 Maiu a sunatu primulu tunu romanescu dela Calafatu alu divisiei actualului generalu M. Cerechezu, indreptatu asupra Vidinului in urm'a multeloru provocari

din partea Turciloru si dupace Turcii au inceputu mai intai a bombardá orasiile romane deschise dela Dunare.

In (6 Maiu) 28 Aprile incepù a suná tunulu romanescu si dela Olteniti'a, unde erá divisi'a gen. Manu (a IV-a), er' mai tardiu a inceputu artileri'a romana una bombardare formala la Bechet, Islazu si Corabi'a, peste totu loculu cu unu succesu admirabilu, storcúndu laudele strainiloru.

Redicarea manusiei provocátore a sanctiunatu-o atátu guvernulu romanu cátu si tiér'a intréga prin votulu unanimu alu reprezentantiloru sei, ce lu-au datu in 9/21 Maiu, in acea di memorabila, cându s'a proclamatu independenti'a absoluta a Romaniei, in care di s'a votatu si stergerea tributului de 900,000 lei la anu si folosirea acestuia in bugetulu ministrului de resbelu, si in care di s'a instituitu unu ordinu cavalerescu, ordinulu „Stéu'a Romaniei.“

In 10/22 Iuniu a trecut corpulu rusescu alu XIV-lea de armata pe la Braila si in 15/27 Iuniu a trecut grosulu armatei pe pontone pe la Zimnicea, unde s'a construitu mai tardiu unu podu stabilu.

La operatiunile cele de antai a-le trupeloru rusesci au avutu unu succesu bunu, gratia neglijentiei si indiferentismului trupeloru turcesci comandate de generalisimulu (Serdarulu) Cherim pasia. Turcii aveau in Iuniu 4 corpuri de armata operativa, 3 corpuri in cuadrilateralulu Rusciucu, Varna, Siuml'a si Silistria, cari formau arip'a drépta cu frontulu spre vestu (90 mii), sub Abdul-Kerim si unu corpu la Vidinu; arip'a drépta pâna la 60 mii sub Osman pasia si armat'a de reserva, la Adrianopolu sub Suleiman p., apoi 372 tunuri 12,000 calareti.

Armat'a rusesca dupa trecerea ei preste Dunare, in locu de a urmari si a-si concentrá tóte puterile spre unu singuru scopu, incepe a-si imparti, a-si resfirá poterile si a face frontu in tóte partile. Arip'a drépta, indata dupa trecere incepù a progresá spre vestu, adeca spre Nicopolu si Plevn'a, centrulu spre sudu cátra Balcanu si arip'a stanga spre ostu cátra Rusciucu si Rasgradu.

Dela centru s'a trimisu o avantgarda speciale sub renumitului generalu Gurko, carele ocupá mai intaiu Tirnova, er' de aci intreprinse o adeverata espeditia aventuriósa. Pe la diumetate Iuliu trecù dinsulu Balcanulu pe la pasulu Sipca si pe la sfirsitului Iuliu se aflá intregu Balcanulu in manile Rusiloru. Acésta a facutu mare sensatiune in Europ'a intréga, a consternatu pe amicii Turciloru si a produsu o frica si mai mare in seraiu.

Intru aceea arip'a drépta rusesca sub comand'a general. Krüdener inaintá pâna la Nicopolu, asupra careia incepù ataculu la 15 Iuliu. In urm'a bombardarei intreprinse de tóte partile, la care a contribuitu in modu fórte insemnatu artileri'a romana de peste Dunare dela Turnu Magúrele si Islazu, cetatea Nicopolu s'a veduitu silita a se predá la 16 Iuliu. Unu corespondente alu Agentiei Havas \*) adeveresce, cumca artileri'a romana a hotaritu capitularea Nicopolului. Acésta marturisire o facu chiaru si Turcii.

\*) Vedi. „Resbelulu orientale ilustratu p. 416.

Cu câtă voia și bucuria aru fi trecutu și trupele romane Dunarea pentru a participá la lupte, inse Rusii respundeau cu dispretiu, cá nici ei nu au destulu de lucru cu Turcii. Vomu vedea inse indata, cátu de tare s'au insielatu Rusii in acésta presupunere esagerata.

Osmanu pasi'a, comandantele Vidinului, intielegundu despre capitularea Nicopolului, concepù numai decátu planulu de a se fortifica la Plevn'a si de aci a incercá se rupa comunicatiunea trupeloru rusesci, care planu si incepù a-lu esecutá, concentrandu-si acolo trupe din tóte partile.

Intru aceea Marele duce Nicolae ordonà comandantelui corpului alu XI, gener. Krüdener, cá se ocupe numai decátu Plevn'a. Acest'a insarcinà cu esecutarea acestui ordinu pe general. Schuldner, carele a si facutu ataculu in 8/20 Iuliu asupra Plevnei, care di fu un'a din cele mai fatale pentru Rusi. In acésta lupta au perdutu Schuldner 2771 morti si raniti, dintre cari 74 oficiri, adeca a 3 parte din armat'a lui Schuldner. Rusii au avutu unu mare norocu, cáci dupa perderea acestei lupte nu au fostu urmariti de cátra Osmanu; cáci atunci nu aru fi amblatu bene, aru fi fostu aruncati in Dunare, séu peste Dunare.

Acésta lupta a contribuitu multu la schimbarea relatiunilor dintre Rusi'a si Romani'a, a moderatu tonulu plinu de mandria desiérta a generaliloru rusesci.

Acum si-aduse amente bar. Krüdener, cumca Romani iaru prinde tare bine si telegrafá generalului Manu la Turnu Magurele, cá se tréca Dunarea numai decátu. Inse gen. Manu i-a datu urmatoriulu respunsu laconicu: „Nam porunca dela comandantele meu supremu.“ Acestu respunsu a fostu fórté nimeritu si demnu de tóta laud'a; pentruca mai bine de 2 luni au statu ministri Romaniei in negociari cu Gorciacoff si cu Niculae, de a cooperá si armat'a romana. Inse Gorciacoff le respundea: „D-vóstre v'ati pusu pe unu terenu revolutionariu fácia de Sultanulu, fácia de care sunteti vasali, nu putemu face causa comuna cu revolutionari.“ „N'avemu trebuintia de voi“, le respundeau generalii rusesci cu ingâmfare. Inse batai'a lui Ddieu a urmatu. Catastrofa dela 8/20 Iuliu i-a adusu indata in cornu de capra.

Imperatulu Alesandru róga in o epistola fórté gratiósa pe principele Carolu, se tramita unu regimentu peste Dunare, se ocupe Nicopolulu, cá unii ce au drepturi ne contestate asupra'i. Principele Carolu ordinà gen. Manu, ér' acest'a trecù la 16/28 Iuliu si substituí trupele rusesci garnisonate aci, cari fura direse spre Plevn'a, unde se prepará pentru 18/30 Iuliu unu altu atacu.

Rusii s'au preparatu astadata ceva mai bene cá antaia-óra, au concentratu mai multe trupe, inse Osmanu inca n'a dormitu, inca si-a contrasú unu numeru fórté considerabilu de trupe din tóte partile. Inse si acésta lupta a fostu fórté nefericita pentru Rusi, cari au perdutu la 7338 morti si raniti, intre cari 170 oficiri, fára de a poté scóte pe Osmanu din pozitiele lui din Plevn'a.

Acest'a fu a 2-a bataia dela D-dieu pentru ingamfarea rusésca.

In órele supreme a-le nenorocirei, Krüdner si-aduse amente de divisi'a gen. Manu ce se aflá la Nicopolu,

lu-provocà, cá numai decátu se parasésca Nicopolulu si se pornésca spre Plevn'a. Inse Manu i-a respunsu si astadata asiá precum trebuie se respunda unu oșteanu romanu: „N'amu porunca dela comandantele meu supremu, se vina ceva, apoi plecu.“

Marele duce nacajitu pâna in sufletu de acésta a 2-a catastrofa, ale carei urmari puteau fi fórté funeste pentru acestu resbelu, se vede silitu a rogá pe principele Carolu, cá acest'a se tréca Dunarea pe unde va voi si sub ori ce conditiuni, numai se vina in ajutoriu, cáci Turcii i-au prapaditu si caus'a crestina este perduta.“ Imperatulu asemenea 'lu rogá terminandu: „Vino pentru numéle lui Ddieu“. Atunci se resolvi si principele Carolu de a trece cu armat'a sa pe la Corabi'a, dupace avura contielegeri cu marele duce Niculae si cu tiarulu si dupace obtienù la 18/30 Augustu, denumirea de comandante supremu alu toturoru trupeloru ruso-romane cooperátore dela Plevn'a, sub numirea de armat'a de vestu.

#### IV.

Carolul a fostu alu 2-lea Suveranu Romanu, carele a aruncatu podu peste Dunare pentru a conduce legiunile sale.

Trecerea s'a intemplatu in (20 Aug.) 1 Septembrie. Acésta di fu o di de serbatóre pentru intrég'a tiéra. Din departari mari mergeau parintii, fratii, surorile si nevestele braviloru fetiori romani, pentru a-le dá una inbratiosiare de incuragiare si unu sarutu de vitejia. „Nainte cu barbatia ostasi romani! si in curéndu ve veti intórce in familiiele vostre, in tiér'a vóstra libera prin voi insive, acoperiti de aplausele intregéi natiuni.“ Astfelu le vorbi princ. Carolu, primulu loru capitanu, cându a calcatu pe podulu dela Corabi'a. Astfelu le profetí Domnitoriulu, pentrucà vomu vedé indata, cáta dreptate a avutu Carolu, cátu de bene si-a cunoscutu vitejii sei.

Tiér'a intréga aducea urarile cele mai calduróse bravei armate si bravului ei capitanu.

Cu inceputulu lunei lui Septemvre n. se aflau in Bulgari'a peste 46,000 ostasi romani, adeca divisiele II-a, III-a si a IV-a insociti de benecuentarile tierei si de urarile cele mai ferbinti a-le Romanimei intregi, ér' la malulu stàngu alu Dunarei mai remase o reserva de 25 mii sub conducerea gen. Lupu, mai cu séma pentru aperearea podului dela Corabi'a (div: I.) Trupele romane aveau destinatiunea, cá impreuna cu trupele rusesci se impresure si se cuprinda Plevn'a. Dinsele formara arip'a drépta si luara positie la nordostulu Plevnei. Osmanu observà cá i-se pregatesce unu mare atacu de cátra trupele aliante, de aceea dinsulu nu intreلاسà nimicu pentru a-si inmúlti poterile si-a-si fortificá positi'a sa in Plevn'a prin numeróse redute, transieuri si tot feluulu de siantiuri.

Dar' se trecemu la operatiunile armatei romane.

#### V.

Inca in 7 Sept. n. au deschisu atátu Rusii cátu si Romani unu focu energicu asupr'a Plevnei, cá un pre-

ludiu la lupt'a urmânda dela 11 Sept. n. diu'a încoronarei Tiarului, care di o voîra Nicolae si generalii cu ori ce pretiu se-o serbatorésca prin o victoria, cá si cându victoriele s'ar puté câstigá cá la manevrele de câmpu. In acésta di a primitu armat'a romana botezulu de focu si de sange si ostasii romani primulu sarutu de viteji.

Inca in 8 spre 9 Sept. n. capetá divisi'a a IV-a ordinulu se atace retransiamentele turcesci aflatórie spre ostu dela redutele Grivitiiei n. I si II. Ataculu acestei divisii a fostu scurtu, dar admirabilu. Romanii s'au aruncatu cá leii asupr'a acestoru retransiamente si alun-gara pe Turci. Turcii se retragu si se încerca de repete-ori a-si reocupá positiile, inse totudeun'a fara succesu. Europ'a erá uimita de acésta bravura, de aceste virtuti belice documentate de un'a armata, ce pâna acum'a nu s'a bucuratu decâtu de batjocur'a strainiloru. Tiér'a si cu dens'a romanimea intréga erá mandra si vesela de acestu faptu belicu.

Intru aceeaa Osmanu p. si-contrase totu mai multe trupe in Plevn'a, ér' de alta parte se intari de tóte partile prin totu feliulu de siantiuri si redute. Progresulu fortificarei erá admirabilu. Intre multimea de redute si siantiuri ce impreunau redutele turcesci, amintescu redutele dela satulu Griviti'a in numeru de 2, fačia de cari erau postate trupele romane si cari trebuiau atacate si cuprinse. In fačia cu aceste redute se affá divisi'a a IV-a, carea indata dupa cucerirea obiectelor de dinaintea redutelor, se puse in stare de aperiare si construirea baterii noue la drépt'a si la stâng'a acestoru redute. Dintre acestea avea mai mare importantia redut'a Grivitiia n. I pentrucá dominá preste tóte celelalte intariturii turcesci.

Positiile romane se affau inainte de actiunea memorabilei di dela 11 Sept. la o distantia de 1200 pâna 1800 metri. Terenulu de dinainte erá planu, ér' spre reduta cu puçinu suisu. La stâng'a estrema se coborá terenulu intr'o albia afunda. Artileri'a erá postata: 36 tunuri in o linia ce incepea dela viile din susu de satulu Griviti'a treptatu spre reduta, ér' 12 tunuri erau la reserva.

Divisi'a a IV-a ce erá sub comand'a col. Anghelescu si compusa din brigad'a 1 a col. Boranescu si a 2-a a col. Cantilli, avea la 11 Sept. se atace redut'a n. I, ér' divisi'a a III-a sub comand'a lui George Anghelescu compusa din brigad'a 1 a col. Ipatescu si a 2-a a col. Grammont, avea se atace redut'a n. 2, ér' divisi'a a III-a avea se formeze rezerv'a.

Foculu de artileria ce avea se pregatésca lupt'a, a inceputu pe la 10 óre. La 2 1/2 óre divisi'a a IV-a se pune in miscare. Batal. alu 2-lea de venatori condusu de maj. Candiano Popescu, s'a desfasiuratu in linia de tiralori. Colón'a principala de atacu fu condusa de loc. colonelu Voinescu. Dupa 20 minute o plóia de shrapnele si de glóntie turcesci cade pe colón'a de atacu. Pe la 3 1/2 óre erá incinsa lupt'a pe intréga lini'a. Lupt'a cea crâncena. Din primele linii sosia neintreruptu raniti, dintre cari multi si-adeceau chiaru si armele cu sine. Voinescu 'si perde calulu si conduce pedestru. Impusi-

caturile erau atátu de dese, câtu nu se mai puteau des-tinge intervalurile. Turcii aperi au redut'a cu tenacitate admirabile, inse trupele romane inaintau fara a fi sgu-duite. Incepuse a innoptá, dar' lupt'a se continuá. An-ghelescu trimite la flanculu dreptu o sectiune de artileria, care bombardéza Griviti'a si Bucov'a, care incuragiéza trupele romane si mai multu. Cu o temeritate si cu unu curagiu admirabilu ataca positiile inimice din nou. Cu unu *ura* puternicu ce strabatú nóptea cea rece si plo-iósa, se repedira pentru a 3-a óra remasitiile din batalio-nulu alu 2-lea de venatori si din reg. alu 10-lea de do-robanti. Inca odata siuera glóntiele preste capetele trupei ostenite, dar' colónele inaintéza neclintite preste ca-davrele camaradiloru cadiuti, si la órele 6 si 15 minute sér'a Turcii au fostu respinsi deseversitu din fortulu Gri-viti'a, care fu ocupatu indata de trupele reg. alu 5-lea de linia si alu 14-lea de dorobanti. Bravii venatori cu-cerira unu drapelu si anume venatoriulu George Ionu, ajutatu de sergentele Stanu George si Nic'a Vasilie, ér' celelalte trupe cucerira 4 tunuri. Aceste trofee au fostu scumpu platite, dar' nice-odata nu au fostu mai meritatu castigat. Aceste trofee au fostu primite la 7/19 Sept. cu mare entusiasm la Bucuresci, ce erá prefacutu in adeverata serbatóre nationala. 2 tunuri se afla si acum'a de lângá statu'a lui Michaiu Vitézulu.

Dar' se venimu la divisi'a a III-a.

Nu asiá de fericesce a succesu ataculu acestei di-visii, ce l'a inceputu numai atunci, cându divisi'a a IV-a ajunsese la obiectu, de sí si acésta divisi'a s'a luptatu nu cu mai puçinu curagiu si bravura. Bataliónele prime de atacu din reg. alu 8-lea si alu 10-lea si-au perdutu in decursulu luptei pre toti oficerii. (Din batal. I-iu alu reg. alu 8-lea a ramasu unu singuru oficeru). Ne mai avéndu aceste trupe oficeri, dupace au fostu ajunsu prin o plóia de glóntie pâna la gróp'a si intrarea redutei, au inceputu a-se retrage. Brigad'a dela reserva sosí prea târdiu in ajutoriu, din caus'a timpului ploiosu si a tere-nului greu de inaintatu. De aceea ataculu n'a succesu si trupele s'au vediutu silite a-se retrage decimate.

Succesulu dilei au fostu cucerirea redutei n. I. ce erá de mare insemnatate, de aceea Romanii nu au dor-mitu nóptea intréga, temendu-se de incercarea Turciloru de-a-o reocupá, ceea ce Turcii ar fi facutu pe la órele 5 deminéti'a. Dupa o lupta de 2 óre Romanii erau si-liti a parasí redut'a, inse in acelu momentu supremu in-trà in actiune reg. alu 13-lea de dorobanti, carele, dupa o lupta de 1/2 óra a respinsu definitivu pe Turci si cap. Pruncu a plantatu steagulu reg. alu 13-lea pe parapetu fortului.

Reocupandu Romanii redut'a, au reconstruitu-o pen-tru aperiare. Au asediatu o bateria de 14 tunuri, ce avea rolulu de-a impededá ori-ce miscare turcésca si de a atacá redut'a prin transieuri cu positiile cucerite la 8 Septevre.

Perderile au fostu enorme: morti 15 oficeri si 1335 soldati, raniti 41 oficeri si 1176 soldati. Singuru ba-talionulu de venatori a perdutu din 640 de ómeni si 11 oficeri, 400 de ómeni si 7 oficeri.



Din'a de 11 Sept. (30 Aug.) a fostu o di durerósa pentru tíera, pentrucà a perdatu atàti fii bravi si iubiti, dar' a fostu totuodata un'a din cele mai frumóse dile ce decoréza paginile istoriei romanesci, a fostu o di de gloria si de mandria natiunale, càci in dens'a s'a ridicatu neamulu romanescu la fal'a de altadata, i-a datu loculu ce i-se cuvine între popórele libere si civilisate, i-a castigatu iubirea si admiratiunea lumei si i-a ascuratu viitorulu. Nu numai tíer'a intréga si tóta romanimea a serbatu acésta di de gloria, dar' intréga lumea a aplaudatu viteji'a romana prin laudele si elogiurile cele mai magulitórie.

## VI.

Dupa cucerirea redutei n. I. Romanii incepura la lucru, au construitu o bateria spre vestu, precumu amu spusu mai susu, au construitu forturile Alesandri'a, Verbiti'a si Tudoru, între Alesandri'a si Verbiti'a au construitu transieuri, cu cari se se póta aperi arip'a drépta pre deplinu. Afara de acestea au mai construitu o reduta in Calisovatiu cu scopu de a puté dominá o vale secundaria, ce se estinde dela Vidu pàna la Ribenu, si adapostea cavaleri'a romana, ce operá pe malulu stàngu alu riului Vidu. Terenulu ocupatu de trupele romane erá fórté considerabilu, dela Griviti'a pàna la Cret'a suntu 21 kilometri. Pentru a nu puté fi intrerupta lini'a romana prin atacuri inimice, cercara a stringe briulu de impresurare, facéndu o conversiune dela satulu Ribenu pàna la Vidu. Inaintea Verbitiei au mai construitu 2 redute, Iasi si Turnu si mai târdiu fortulu Craiov'a, fortulu Calisovatiu, Bechetu si Bucuresci. Astfelu armat'a romana avea acum'a insemnate puncte de redimare pe cóm'a unui dealu paralelu cu positiile turcesci, pe cari s'au construitu succesive si alte forturi si transieuri si lini'a de impresurare deveni din ce in ce mai strimta. Turcii simtiau multu perderea redutei n. I. de aceea facura dese atacuri de reocupare, inse totudeun'a fura respinsi de Romani cu perderi insemnate. Vediendu inse, cà nu le succede, construira alte redute si facura mari pregatiri pentru atacuri.

De aci incolo pàna in lun'a lui Octomvre nu au fostu atacuri mai insemnate. Un'a lupta mai mica a avutu unu escadronu de rosiori la 5/17 Sept. cu o trupa de cavaleria cerchesa de 150 calareti la satulu Cneja de lângá drumulu Plevn'a-Rahov'a, unde dupa o lupta de 1 óra rosiorii au cuceritu 1 stindardu, mai multe arme si cai. Fiinducà redut'a n. 2, numita si Plevniti'a, erá de mare insemnatate pentru operatiunile Romaniloru, ér' cucerirea ei prin asalturi erá imposibile, se ordonà a se atacá numai din pasiu la pasiu, adeca prin construire de paralele si transieuri.

Pe la 6/18 Sept. erá terminata paralel'a a 2-a si s'a ordonatu unu atacu asupr'a redutei, carele inse a fostu fara resultatu, din cauza cà trupele romane erau prea puçine façia de resistenti'a inversiunata a inamiculu. De 2 ori se repedira trupele romane asupr'a redutei cu asaltu, ajunse pàna la gróp'a redutei, erá se incépa a escaladá pe parapetu, inse de ambele ori au fostu respinse

cu perderi insemnate de càtra inamiculu cu multu mai numerosu.

Ostasii romani au doveditu si in acésta lupta o vigóre si o vitejia admirabile, combatendu in timpu mai multu de 3 óre in càmpu deschisu pentru densii, atacàndu unu inamicu cu multu mai superioru in numeru si scutitu bine in intaritari formidabile.

Perderile romane din acésta lupta au fostu 15 oficiari si 274 soldati raniti si 5 oficiari, 133 soldati morti.

(Va urma).

## Raportulu sciintieloru naturale si matematice.

*Onorabila adunare generala!* In intielesulu §. 15 din regulamentulu sectiuniloru sciintifice, sectiunea pentru sciintiele naturale si matematice are onóre a substerne Onorabilei adunari generale urmatoriulu raportu despre activitatea sa in decursulu anulu espiratu:

In 10 Iuliu 1878 sub presidiulu dlui Dr. Paulu Vasiciu sectiunea s'a intrunitu si s'a constituitu conformu §. 3 si 6. din citatulu regulamentu, alegéndu pre dlu Dr. D. P. Barcianu de vice-presidentu, si pe dlu Eugenu Brote de secretariu alu sectiunei.

In 29 Iunie a. c. sectiunea s'a intrunitu pentru a dou'a óra.

Din partea comitetulu asociatiunei s'au transpusu sectiunei in 10 Iuliu 1878 doue opuri — manuscripte intrate la concursu, spre censurare, anume: „Higien'a poporala“ sub motto: „Uniculu progresu adeveratu puternicu nu depinde de la avuti'a naturei, ci de la energi'a omului“ (Buckle, Hystory of civil.) si „Manualu de economie“ sub motto: „Omnium rerum ex quibus aliquid acquiritur, nihil est agricultura melius, nihil uberius, nihil dulcius, nihil homine libero dignius.“ (Cicero, De officiis I. C. 42); ér' din partea dlui membru Dr. A. Alessi s'a prezentatu in manuscriptu „Flor'a fanerogama din fostulu districtu alu Naseudulu de Florianu Porcius.“

I. Censurandu sectiunea opulu higienicu cu titul'a de mai susu, au aflatu, cà opulu i-lipsesce o dispositie rationala a materialulu, descriinduse functiunile organeloru inainte de a se fi disu ceva despre organe insele si despre structur'a lor anatomica. Astfelu multe din cele tractate remanu neintielese, ér' altele devinu intielese numai prin repetitii ostenitóre. Limb'a este greóia, constructiunea in multe locuri straina de natur'a si regulele limbei romane, terminologi'a defectuósa. De si lucrarea de altcum dovedesce o laudabila diligentia, sectiunea nu póte recomandá opulu spre premiare.

II. Censurandu sectiunea opulu agronomicu incursu, a aflatu cà autorulu s'a conformatu in generalu conditiuniloru cuprinse in concursu, dar in tractarea materiei a doveditu multe neajunsuri. Luandu'si de problema a tractá intreag'a vasta materia a agriculturii in intielesu mai largu, ba trecèndu chiar peste marginile acestui terenu, autorulu a tractatu si sciintie, cari cu dreptu cuventu nu se mai potu clasificá de rami ai agriculturii. Acést'a im-

pregiurare a ingreunatu fôrte multu deslegarea problemei, cãci pe de o parte s'au trecut cu vederea lucruri de insemnate; ér' pe de alta s'au tractatu unele insemnate in modu fôrte sumariu, pe candu altele mai puçinu insemnate s'au tractatu relativu prea pe largu.

O scadere esentiala a intregêi lucrari este, cã autorulu a desconsideratu aprópe cu desaversire sciintiele fundamentale, pe cari se baséza agricultur'a si fãra care agricultur'a rationala este cu neputintia. Desvoltarea teoriiloru sciintifice este adese gresita séu anticuata; descrierea si aplicarea machineloru agricole defectuosa si necorespondietoria. Definiitiunile si esplicarile suntu adese neprecise si neesacte, limb'a e greoia, constructiunile au in mare parte séu timbru ungurescu, séu nemtiescu. Pe bas'a acestoru constatari, sectiunea nu póte recomandã acestu opu spre primire.

III. Cu ocasiunea censurarei opuriloru de mai susu, sectiunea s'a convinsu, cã nici stilisarea conditiuniloru din concursele la aceste premii, nu a fostu destulu de precisa si esacta, si recomenda adunarei generale, in casu déca aceste concurse s'ar escrie de nou, a concrede stilisarea acestoru concurse sectiunei.

IV. Supunendu opulu manuscriptu „Flor'a fanerogama din fostulu districtu alu Naseudului de Florianu Porcius,” esaminarei, sectiunea a aflu, cã elu contine pre langa o introducere, care espune conditiunile fisicale, climatice, orografice, hidrografice, etc. a le. tienutului, o enumeratiune forte ingrijita a planteloru fanerogame din acelu tienutu. Enumeratiunea acést'a dovedesce o deplina cunoscintia a literaturêi botanice floristice in generalu, si in specialu cu privire la patri'a nóstra; pe langa numirile tehnice suntu adunate si insemnate cu mare ingrigire si numele romanesci, aflate in gur'a poporului, si numirile nemtiesci. Unde autorulu diferesce in diagnos'a planteloru de alti botanici, se afla o descriere mai detaliata a plantei. Oplu intregu cuprinde unu materialu fôrte pretiosu, atãtu in ce privesce sciintia botanica floristica, cãtu-si cu deosebire — in ce privesce nomenclatur'a romanésca. Sectiunea 'si iea voia a propune Onorabilei adunari generali, cá oplu manuscriptu alu dlui Porcius se se tiparésca in Analele Asociatiunei si pentru reproducerea esacta a sonuriloru din nomenclatur'a romanésca, cu ortografi'a fonetica, ér' autorului, dlui Florianu Porcius, se se confere dreptu premiu pentru lucrarea sa diligenta si interesanta 20 #.

V. Sectiunea pre langa alte eventuale lucrari a concludu si infiintiarea unui museu istoricu-naturalu, in loculu residentiei comitetului Asociatiunei. Inceputulu acestui museu s'a facutu prin o colectiune frumosa de plante, determinate, provediute si cu nomenclatur'a romanésca, daruite de dl Dr. P. A. Alessi. Sectiunea la acestu locu 'si iea voia a dá espresiune asteptarei sale, cã O. Domni membri ai Asociatiunei voru concurge cu totii, dupa putintia, la sporirea acestui museu.

VI. In sfêrsitu sectiunea aduce la cunoscintia On. adunari generali, cã in decursulu anului espiratu a pier-

du prin mórte pre unulu din membri sei, pre dlu Dr. Nicolau Stoi'a.

Din siedinti'a sectiunei tienuta la Sibiiu in 2 Augustu 1880.

Pentru presidiulu sectiunei

Dr. D. P. Barcianu m. p.,  
v. presidentu.

Eugenu Brote m. p.,  
secretariu.

## PARTEA OFICIALA.

Nr. 247.

### Procesu verbalu

luatu in siedinti'a din 18 Septembre 1880 a comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vicepresiedinte. Membri presenti: Pavelu Dunc'a, Br. Davidu Ursu, Elia Macellariu, I. V. Russu, Ioanu Popescu, Dr. II. Puscariu, B. P. Harsianu, Parteniu Cosm'a, Vis. Romanu, Zacharia Boiu, G. Baritiu, Dr. D. P. Barcianu, Eug. Brote si Dr. Ios. Hodosiu.

§. 1. Presiedintele deschidiendu siedinti'a, saluta pre officialii si membrii comitetului parte realesi, parte alesi din nou de cãtra adunarea generala a asociatiunei ce a avutu locu in 7, 8 si 9. Aug. a. c. in Turd'a, si le doresce tuturoru taria si potere de a lucrã pentru inaintarea scopului asociatiunei nóstre.

Dupa acést'a secretariulu II. raportandu asupra proceseloru verbali a le adunarei generali de la 7, 8 si 9. Aug. a. c. din Turd'a, da lectura numeloru officialiloru si membriloru comitetului atãtu ordinari, cãtu si suplenti, cari parte au fostu realesi, parte alesi din nou, precum urméza:

#### I. Officialii.

1. Presiedinte Timoteu Cipariu, prepositu canonicu in Blasiu. 2. Vicepresiedinte: Iacobu Bolog'a, consil. aul. in pens. 3. Secretariu I. Georgiu Baritiu. 4. Secretariu II. Dr. Iosifu Hodosiu. 5. Cassariu: Constantinu Stezariu cap. in pens. 6. Controloru: Eugenu Brote. 7. Archivariu: Nicolau Petra Petrescu.

#### II. Membri ordinari:

1. Paulu Dunc'a, cons. gub. in pens. 2. Davidu Br. Ursu col. in pens. 3. Elia Macellariu cons. gub. in pens. 4. Ioanu V. Rusu protopopu. 5. Ioanu Popescu profesor. 6. Ios. St. Siulutiu jude de trib. in pens. 7. Dr. II. Puscariu protosincelu. 8. Parteniu Cosm'a adv. 9. Georgiu Baritiu. 10. Zacharia Boiu assesoru cons. 11. B. P. Harsianu adv. 12. Vis. Romanu dir. „Albinei.”

#### III. Membri suplenti:

1. Dr. D. P. Barcianu prof. 2. Dr. Iosifu Hodosiu. 3. Dr. Dem. Racuciu adv. 4. Const. Stezariu cap. in pens. 5. Eugenu Brote. 6. Dem. Comsia prof. — (Nr. 223 si 242).

Se ia spre sciintia, si încatu pentru presiedinti, se va cere intarirea lor delo locul mai inaltu conformu §. 11. din statutele Asociatiunei.

§. 2. Se ia de urgentia in deliberare adress'a dlui I. Petricu directoru despartimentului Brasiovu asupr'a cestiunei, deca dlu Iosifu Baracu se póte proclamá ori ba, de membru fundatoru alu Asociatiunei sub conditiunea, cá pre langa 95 fl. ce de la a. 1861 incóce cu câte 5 fl. pe anu i-a numeratu cá membru ordinariu, se mai dea 5 fl. si anca o obligatiune de a le banței „Transilvani'a“ de 100 fl. nominalu, cu cuponele ei, implinindu astfeliu 200 fl. (Nr. 230). —

Dupa óre careva discussiune se decide ca: conditiunea fiindu contra §-lui 6 din statutele asociatiunei, aceea din partea comitetului nu se póte primi; dar depunendu dlu Ios. Baracu 100 fl. in bani séu in chartii de valóre, comitetulu se va bucurá, salutandu'lu de membru pe viatia alu Asociatiunei.

In acestu sensu s'a si depesiatu inca din siedintia mai susu numitului Domnu directoru Ioanu Petricu.

§. 3. Simionu Balomiri cá directoru alu despartimentului Sebesiu substerne procesulu verbalu alu siedintiei adunarei despartimentului, ce s'a tienutu in 22 Iuniu a. c. in Apoldulu de josu, prin care s'a alesu din nou subcomitetulu acelu despartimentu in persónele dloru: Ioanu Piso senatoru in Sebesiu cá directoru, Ioanu Paraschivu, Ioanu Draganu, Ioanu Munteanu, Ioanu Carpenisanu, Ioanu Bojitia, Ioanu Drocu cá membri ordinari si Ioanu Macellariu din Mercurea, Laurianu Barcianu din Vaidei si Samuilu Popu din Orescia cá suplenti. Substerne mai departe 133 fl. 90 cr. incassati parte cá tacse, parte cá ajutoriu cu oca siunea adunarei generali mai susu mentionate, (Nr. 149 si 221).

— Luandu spre sciintia procesulu verbalu, conclusiunile luate in acelasi, precumu si alegerea directorelui si membriloru subcomitetului despartimentului Sabesiu, se aproba. Despre ce noulu directoru este de a se incunoscintia, cu observare, cá banii 133 fl. 90 cr. s'au transpusu la cass'a asociatiunei.

§. 4. Asupra conclusului adunarei generali din Turd'a din siedintia de la 8 Aug. a. c. Nr. XVI cá:

a) Catalogulu cartiloru bibliotecei se se publice in organulu Asociatiunei si in brosiura separata;

b) Opurile si diariile mance si defectuóse se se scóta cu totulu si se se vendá cá maculatura;

c) duplicatele cari nu se cuprindu in catalogu, se se dea in schimbu pentru alte carti, la alte bibliotece (Nr. 232).

— Se decide; a) Catalogulu se se comunice cu primu secretariulu, spre a'lu publicá in organulu Asociatiunei si spre a'lu scóte si in brosiura; b) bibliotecariulu archivariu se aléga cartile si diariile mance si defectuóse si se le vendá cá maculatura si banii incassati se-i substérna comitetului, spre a-i transpune la cassa; c) încatu pentru schimbulu duplicatelor de carti, archivariulu bibliotecariu se se puna in corespondentia cu alte bibliotece in privinti'a acést'a.

§. 5. Asupra conclusului aceleiasi adunari de sub Nr. XVII. cá:

a) dupace lucrarile intrate la concursu „Higien'a populara“ si „Manualu de economia,“ nu s'au potutu premiá, premiulu pentru aceste lucrari se se escrie din nou, ér' compunerea conditiunilor de concursu se se concréda respectivei sectiuni;

b) se se infiintieze unu museu istorico-naturalu in resiedinti'a comitetului;

c) se se dea dlui Florianu Porcius unu premiu de 110 fl. pentru „Flora fanerogama“ din fostulu districtu Naseudu, si opulu a se tipari in organulu asociatiunei (Nr. 233)

— Se decide a se comunicá conclusulu de sub a) cu sectiunea sciintieloru naturali spre a escrie concursu cu premiulu de 100 fl. pentru Higien'a populara si de 100 fl. pentru „manualulu de economia.“

Asemenea a se comunica conclusulu de sub b) cu sectiunea istorica si cea a sciintieloru naturali pentru a studia acésta cestiune si a-si dá opiniunea, cum si in ce conditiuni s'ar poté infiintia aici unu museu istorico-naturalu;

Incátu pentru punctulu c) se decide a se avisá 110 fl. la cassa cá premiu pentru dl Fl. Porcius; ér' manuscriptulu „Flora“ a se transpune primulu secretariu cá redactoru organului Asociatiunei spre publicare, respective spre tiparire.

§. 6. Asupra conclusului aceleiasi adunari gen. din 8 Aug. a. c. Nr. XVIII cá: Comitetulu se se ingrijésca pentru radicarea monumentului intru memori'a lauriatului poetu Andreiu Muresianu, intrebuintiandu spre acestu scopu nu numai sum'a adunata de 442 fl. 49 cr. ci punenduise totuodata la dispositiune anca 200 fl. din fondulu Asociatiunei (Nr. 234).

— Se alege o comisiune de 5 in personele dloru: Br. Davidu Ursu, G. Baritiu, Vis. Romanu, B. P. Harisianu si Eug. Brote pentru punerea in lucrare a radicarei monumentului de sub cestiune. Despre ce membri comisiunei suntu de a se incunoscintia.

Se decide totu odata a se luá informatiuni de la despartimentulu Brasiovu, despre colectele ce s'au facutu acolo pentru radicarea monumentului de sub cestiune.

§. 7. Adunarea gen. din Turd'a in adunarea din 8 Aug. a. c. Nr. XIX. adoptandu modificarile, ce sectiunile scientifiche au facutu in regulamentul pentru acele sectiuni, (Nr. 255).

— Se decide a se tipari regulamentul modificatu in 500 esemplarie; cu esecutarea se insarcinéza primulu secretariu cá redactoru alu organului Asociatiunei, avendu a-lu publica si in colonele acestui organu.

§. 8. Asupra conclusului aceleiasi adunari gen. din 8 Aug. Nr. XX. pentru a se arangiá o espositiune nationala de agricultura si industria, cu oca siunea tinerei adunarei generali aici in Sibiiu la a. 1881 in 27 Aug. si dilele urmatórie (Nr. 236).

— Se alege unu comitetu de 9 membri in persónele dloru: Br. D. Ursu, G. Baritiu, I. Popescu, P.

Cosma, Vis. Romanu, Al. Lebu, Eug. Brote, Dem. Comsi'a si Dr. D. P. Barcianu, pentru esecutarea concludului mai susu mentionatu, relativu la espositiunea nationala de industria si agricultura.

Despre ce membri comitetului suntu de a se incu-nosciintia.

Totu-odata se decide a se provocá despartiemintele a conlucrá la espositiunea de sub cestiune, si a se publicá prin diurnale acést'a intreprindere nationala, spre a concurge cátu se póte mai multi la realisarea ei.

§. 9. Aceeasi adunare gen. in siedint'a de la 8 Aug. a. c. Nr. XXIII a decisu cá:

Foi'a „Transilvani'a“ organulu de pàna acumu alu Asociatiunei, se reapara de la 1. Ianuariu 1881. in formatulu de mai inainte, câte 1 còla si de 2 ori pe luna. Totu-odata s'a decisu, cá pentru acei membri, cari platescu tacsele regulatu la inceputulu fia-carui anu, se se tramita foi'a gratuita, ér' pentru nemembri si pentru acei membri, cari nu platescu regulatu tacsele, se se stabilésca unu pretiu cátu se póte de moderatu (Nr. 237).

— Se decide a se comunicá acestu concludu cu primulu secretariu cá redactoru alu foiei „Transilvani'a“, cu însarcinarea, cá de la 1 Ianuariu 1881 se reincépa publicarea numitei foi pre langa program'a cea vechia si program'a ce se stabilise pentru publicarea analeloru, avendu insusi a staveri unu pretiu moderatu pe anu pentru acea foia, conformu si in proportiune cu pretiulu ei de pàna acumu.

§. 10. Asupra concludului aceleiasi adunari gen. din 8 Aug. a. c. Nr. XXIV.

a) cá fia-care despartimentu se studiedie despartia-mentulu seu, din punctu de vedere alu conditiuniloru fisicali, economice, etnotrafice, intelectuali si morali, cu scopu de a se vedé, cumu s'ar poté lucrá mai cu sporiu pentru inaintarea in cultura a poporatiunei din acelu tienutu; apoi pe bas'a acestoru studii comitetulu se afle modulu, cumu s'ar poté infiintia un'a séu mai multe scòle de meserii séu de industria pentru poporulu tieranu, si despre acést'a se raportéze la tempulu seu adunarei generali spre ulterióra afacere;

b) a se eserie concursu pentru celu mai bunu comentariu alu legeri comunale dela a 1876 cu terminu pàna la 1 Maiu de 150 fl.

c) Se creédia 2 stipendii de câte 60 fl. pentru tineri séu tinere, cari cercetéza vre unu institutu de meserii séu de industria in patria (Nr. 238).

— Se decide ad a) a se scrie despartieminteloru, cá se studieze tienuturile din punctele de vedere mai susu mentionate si se raporteze comitetului centralu, care la rendulu seu 'si va face propunerile sale la adunarea gen.

Ad b si c a se eserie concursu si anume, încátu pentru stipendiile de 60 fl. cu terminu pàna la 20 Octomvre a. c.

§. 11. Aceeasi adunare gen. in sied. de la 9 Aug. a. c. Nr. XXXI. luandu in revisiune si censurare ratiociniulu despre averea Asociatiunei, a constatatu, cá Asociatiunea pàna la acea adunare, avea unu fondu de

75,947 fl. 59 cr. ér' fondulu academiei de drepturi erá de 17,233 fl. 17 cr. totu odata a constatatu, cá socotelele si actele justificative s'au afluatu in cea mai buna ordine si prin urmare a decisu a se dá absolutoriu funcionariloru cassei pentru anulu adm. 1879/80 (Nr. 239).

— Acestu concludu se ia spre sciintia si officialiloru cassei se dá absolutoriu pentru anulu adm. acum mentionatu.

§. 12. Aceeasi adunare gen. in sied. de la 9 Aug. a. c. Nr. XXXIII, in urm'a referadei comissiunei pentru incassarea de tacse si inscrierea de membri noui constata, cá s'au incassatu 1215 fl. 40 cr. parte cá tacse noue séu tacse pentru diplome si parte cá ajutoriu. Cá membri pe viatia s'au inscrisu 2, ér' cá membri ordin. noui s'au inscrisu 80 (Nr. 241).

— Se iea spre sciintia cu observarea, cá sum'a de 1215 fl. 40 cr. dimpreuna cu listele s'au transpusu la cassa; ér' membriloru noui se decide a li se dá diploma in regula.

§. 13. Aceeasi adunare gen. din Turd'a in sied. de la 9 Aug. a. c. Nr. XXXII; a luatu in desbatere budgetulu asociatiunei pe anulu adm. 1880/81 si acelasi l'a stabilitu precum urméza:

#### Budgetulu

*asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu pe anulu adm. 1880/81.*

#### I. Venite.

Conformu raportului cassariului din 27 Iuliu 1880 Nr. 161 sum'a disponibilu pe a. 1880/81 este de . 4392 fl. 57 cr.

#### II. Spese.

- |   |           |
|---|-----------|
| 1. Pentru sectiunile scientifiche . . . . .   | 800 „ — „ |
| NB. In acést'a suma intra si publicarea foiei Asociatiunei, precumu si o remuneratiune de 100 fl. pentru redactarea fasciculului I. din anale pro 1880. |           |
| 2. Pentru procurarea de carti la bibliotec'a Asociatiunei . . . . .   | 100 „ — „ |
| 3. Pentru Florianu Porcius unu premiu pentru „Flora fanerogama“ din fostulu districtu Naseudu in suma de 20 #   | 110 „ — „ |
| 4. Dóue stipendii a 60 fl. pentru tineri séu tinere, cari voru invetia la vre unu institutu de meseria séu industria in patria . . . . .                | 120 „ — „ |
| 5. Unu stip. pentru unu studentu de agronomia la vre unu institutu din patria . . . . .   | 60 „ — „  |
| 6. Idem pentru unu elevu la scól'a reala  | 70 „ — „  |
| 7. Idem pentru 1 elevu la scól'a comerciala . . . . .   | 70 „ — „  |
| 8. Idem pentru 1 studentu la gimnasiu   | 70 „ — „  |
| 9. „ „ „ 1 studentu de filosofia la vreo universitate . . . . .   | 400 „ — „ |

10. Dóue stipendii pentru 2 ascultatori de pedagogia in patria a 60 fl: . . .	120	„ — „
11. Unu stipendiu pentru 1 gimnasistu din fostulu comitatu alu Dobacei . . .	60	„ — „
12. Idem pentru unu gimnasistu din fundatiunea „N. Marinoviciu“ . . .	60	„ — „
13. Idem pentru unu gimnas. din fund. „Galliana“ . . . . .	60	„ — „
14. Unu ajutoriu pentru 1 gimnasistu din fundatiunea „E. D. Basiotu“ . . .	20	„ — „
15. Dóue ajútórie pentru meseriasi din fundatiunea „Tofaléna“ a 20 fl. . . .	40	„ — „
16. Ajutoriu pentru sodali si invetiacei de meserii . . . . .	100	„ — „
17. Ajutoriu pentru scól'a de fetitie din Campeni . . . . .	200	„ — „
18. Idem pentru scól'a din Lapusiulu ung. . . . .	100	„ — „
19. Remuneratiune secretariului II. . . .	300	„ — „
20. „ cassariului . . . . .	200	„ — „
21. „ bibliotecariului-archivariu . . . . .	60	„ — „
22. Spese de cancellaria . . . . .	100	„ — „
23. Chiria pentru localulu cancellariei . . .	100	„ — „
24. Spese extraordinarie, din cari se se acopere si spesele espositiunei pâna la sum'a de . . . . .	700	„ — „
25. Pentru unu scriitoriu in cancellaria . . .	150	„ — „
26. Pentru servitoriulu de cancellaria . . .	180	„ — „
27. Premiu pentru comentariulu legeri comunale de la a. . . . .	150	„ — „
	Sum'a	4500 „ — „

adeca: Patru-mii-cinci-sute florini val. austr.

### III. Bilantiu.

I. Venite . . . . .	4392 fl. 75 cr.
II. Spese . . . . .	4500 „ — „
	Deficitu 107 fl. 43 cr.

(Nr. 240).

— Budgetulu se ia spre sciintia si se decide a se comunicá in copia autentica cu cass'a, observandu cá:

1. Remuneratiunea de 100 fl. pentru redactarea fasciculu I. din Annalele pro a. 1880.
  2. Premiulu lui Florianu Porcius de 110 fl.
  3. Remuneratiunea secretariului cu 300 fl.
  4. Remuneratiunea cassariului cu 200 fl.
  5. Remuneratiunea bibliotecariului cu 60 fl.
  6. Spesele de cancelaria cu 100 fl.
  7. Plat'a scriitoriului cu 150 fl.
  8. Plat'a servitoriului cu 180 fl.
  9. Chiri'a pentru localulu cancelariei cu 100 fl.
- Se avizeza de acumu pentru totu anulu; é'r sumele

de sub ceilalti §§. ai budgetului se voru avisá la cassa din cându in cându, dupa imprejurari si cerintie.

Incátu pentru stipendiile vacante, se decide a se escrie concursu cu terminu pâna la 25 Octobre a. c.

a) pentru unu studentu de la scóele reali stipendiu de 70 fl.

b) pentru unu studentu de agronomia stipendiu de 60 fl.

c) pentru unu elevu de pedagogia stipendiu de 60 fl.

d) pentru unu gimnasistu stipendiu de 60 fl. din fundatiunea „Galliana“.

Incátu pentru ajutoriulu de 100 fl. destinatu pentru invetiacei de meseria, s'a decisu a se imparti intre 10 concurenti a câte 10 fl. si spre acestu scopu a se escrie concursu cu terminu pâna la 25 Octobre a. c.

§. 14. In câtu pentru rogarile intrate de-a dreptulu la adunarea gen. din Turd'a, anume rogarea lui Ioanu Iancu preotu in Vidra de josu, a lui Iosifu Balint parochu in Petridu, Al. Nicolescu din Clusiu si Nicolau Cioranu din Rosi'a de sub Nr. XXVI, XXVII, XXVIII si XXIX.

— Se decide a se resolve conformu conclusului luat in adunarea generala.

Verificarea acestui procesu verbalu se concrede Domniloru: Ioanu Popescu, Dr. Puscariu si Part. Cosm'a.

Iacobu Bologa m. p.,  
v. presiedinte.

Dr. Iosif Hodosiu m. p.,  
secr. II.

Sibiu la 23 Septembrie 1880.

I. Popescu m. p.

Parteniu Cosm'a m. p.

Dr. Ilarionu Puscariu m. p.

Nr. 248.

### Procesu verbalu

luatu in siedinti'a din 20 Septembrie 1880 a comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vicepresiedinte. Membri presenti: Paulu Dunc'a, Br. D. Ursu, I. Popescu, Vis. Romanu, Dr. Il. Puscariu, B. P. Harsianu, P. Cosm'a, G. Baritiu, Dem. Comsia, N. P. Petrescu si Dr. Ios. Hodosiu.

§. 15. Secretariulu II. aréta ca stipendistii:

1. Alesandru Balasiu realistu; 2. Georgiu Negru absolventu de scól'a agronomica; 3. Ioanu Lapusianu si 4. Ioanu Sava, ambii acestia absolventi pedagogi, 'si-au tramisu atestatele lor, si cá multiamescu cu totii comitetului, respective Asociatiunei pentru stipendiulu ce li s'a datu (Nr. 150, 195, 159 si 207).

— Serve spre sciintia si atestatele suntu de a se restitui mai sus numitiloru tineri.

§. 16. Se presenta legitimarea stipendistulu pedagogu Lazaru Munteanu fostu pedagogu in anulu II., care inse in 17 Septembrie curentu a repausatu (Nr. 210).

— Prin repausarea tinerulu Lazaru Munteanu devenindu stipendiulu seu de 60 fl. vacantu, se decide, conformu conclusului din siedinti'a trecuta, a se escrie concursu cu terminu pâna la 25 Octobre a. c.

§. 17. Secretariulu II. raportéza, cà unu adjutoriulu de 25 fl. pe anu dela societatea „Transilvani'a“ din Bucuresci a devenitu vacantu, fiindca fostulu invetiace lu Arghiru Popu Bianu a devenitu degiá calfa (Nr. 219).

— Se decide a se escrie concursu cu terminu pana la 25 Octobre a. c.

§. 18. Acelasi secretariu presenta substernerile stpendistiloru :

1. Nicolau Vecerdea stud. in cl. V. gimn.; 2. Aureliu Popescu stud. in cl. V. reala; 3. Emiliu Viciu stud. in cl. VI. gimn.; 4. Al. Buteanu stud. in cl. VI. gimn.; 5. Andreiu Barsanu stud. la facultatea filosofica in Viena; prin care acestia inaintéza atestatele scolastice de pre anulu 1879/80.; observandu, cà acestu din urma cere a poté continuá studiile in München. (Nr. 132, 133, 138, 142 si 167.)

— Atestatele fiindu satisfacatorie, se iau spre sciintia; ér studentulu de filosofia Andreiu Barsanu i se concede a continuá studiile la facultatea filosofica din München.

§. 19. Se dá lectura scrisorei dlui Vasile Alesandri, prin care acest'a multiamescce pentru diplom'a si respective pentru alegerea unanima de membru onorariu alu asociatiunei tranne (Nr. 106.)

Se iea cu placere spre sciintia.

§. 20. Se presenta rogarea lui Teodoru Ciontea profesor de preparandia in Aradu, prin care cere, cá pentru 50 fl. ce datoresce Asociatiunei, comitetulu se primésca 45 esemplarie din opulu seu intitulatu „Compendiu de Geografia universalá.“ (Nr. 224.)

— Cererea numitului Teodoru Ciontea nu se póte luá in consideratiune, din contra se aviséza a respunde imprumutulu de 50 fl. fia chiar si in rate.

§. 21. Se presenta adress'a cassariului Const. Stezariu, prin care substerne 3 conturi, anume:

1. Pentru tiparirea ratiociniului pe a. 1879/80 in 500 esemplarie 15 fl.

2. Pentru brosiurarea aceluia 5 fl.

3. Pentru legatulu unui protocolu nou pentru insemnarea membrilor Asociatiunei dupa alfabetu 2 fl. 50 cr., spre a se dá mandatu de platire la cassa (Nr. 226).

— Se decide a se avisá cass'a de a respunde sumele mai susu insemnate, pre langa cuietantia in regula, din rubric'a speselor estraordinarie.

§. 22. Se presenta not'a despre spesele de caleto-ria pentru officialii comitetului, cari au participatu la siedintiele adunarei generali din Turd'a in dilele de 7, 8 si 9 Augustu a. c. si anume: pentru Georgiu Baritiu secretariu I., Dr. Ios. Hodosiu secret. II. si Const. Stezariu cassariu, pentru fia-care câte 11 fl. 28 cr. cu totulu in suma de 33 fl. 84 cr. v. a. (Nr. 225).

— A se avisá cass'a a respunde spesele de caleto-ria, fia-caruia din numitii dni, dupa cum s'a specificatu mai insusu.

§. 23. Ioanu Petricu directorulu despartimentului Brasiovu substerne procesele verbali a le subcomitetului

despartimentului din siedintiele de la 29 Iuliu si 13 Augustu a. c. Nr. 195).

— Aceste procese verbali necuprindiendu conclusiuni meritorie, se iea puru si simplu spe sciintia.

§. 24. Acelasi dnu Ioanu Petricu prin scrisórea sa din 16 Aug. a. c. 'si dá dimisiunea de directoru alu despartimentului Brasiovu, din caus'a betranetieloru si a multoru afaceri oficióse si private (Nr. 197).

— De ore ce nu comitetulu centralu, ci corporatiunea respective adunarea despartimentului, care l'a alesu de directore, este in dreptu de a-i primi séu refusá dimisiunea: asiá cererei de a i-se primi dimisiunea din parte comitetului centralu nu se póte satisfice. Comitetulu centralu inse 'si esprime dorinti'a, cá dlu Ioanu Petricu se nu insiste a-si dá dimisiunea, ci se remana si mai de parte zelosulu si neobositulu directoru alu despartimentului Brasiovu si Trei-scaune.

§. 25. Gavriilu Manu directorulu despartimentului Desiu substerne procesulu verbale alu adunarei generale a acelu despartimentu, tienuta in Desiu la 18 Iuliu a. c., prin care cá obiectu meritoriu se aréta, cà subcomitetulu acelu despartimentu pe 3 ani consecutivi s'a alesu in persónele dloru: Gavriilu Manu advocatu cá directore, Petru Anc'a, Augustu Munteanu, Ioanu Vele, Vasiliu Hossu si Alexiu Bogdanu cá membri ordinari, si Petru Muresianu, Ioanu Cicu si Simionu Popelea cá membri suplenti. (Nr. 172).

— Procesulu verbalu se iea spre sciintia, si alegerea directorelui si membrilor comitetului despartimentului se aproba si intaresce.

Despre ce numitulu directore este a se incunosciintia.

§. 26. Alesandru Micu vicariulu Fagarasiului si directorele despartimentului II. substerne procesele verbali ale adunarei generali tienute in Branu la 25 Iuliu a. c., prin care la punctu III. se aréta, cà cu ocasiunea acelei adunari s'au incassatu pentru fondulu Asociatiunei 162 fl. 40 cr., ér pentru fondulu Academiei de drepturi 23 fl., totalu 185 fl. 40 cr. v. a.; ér sub punctu V. se cere, cá fostulu scaunu „Cinculu mare si Cohalmulu“ se se rupa de càtra despartimentulu Fagarasiu si se se adreseze despartimentului Sighisióra, pentru motivu de mai usiora si mai eficace administratiune a despartimentului (Nr. 175.)

— Luandu in generalu spre sciintia mentionatulu procesulu verbalu, se concede si aproba adnectarea la despartimentulu Sighisióra a comuneloru din fostulu scaunu Cohalmu si Cinculu mare.

Despre ce este a se incunosciintia directorele atátu alu despartimentului Fagarasiu, càtu si alu despartimentului Sighisióra.

In urma se observa, cà sum'a mai susu memorata de 185 fl. 40 cr. este dejá transpusa la cass'a Asociatiunei.

§. 27. Se da cetire rogarei lui Nicolau Campeanu invetiatoriu in Clopotiv'a, prin care cere a i-se dá foi'a „Transilvani'a“ pe anii 1869—1878 pe pretiulu de 8 fl. v. a. (Nr. 198).

— Cererea se acorda si cancellari'a este insarcinata cu executarea ei.

§. 28. Se da lectura: 1. scrisorei comitelui sasescu Fried. Wächter; 2. Scrisorei directorelui Gavrielu Manu; Adresei lui B. G. Popoviciu din Vien'a, prin cari oferu diferite cărți pentru bibliotec'a Asociatiunei, si anume acestu din urma tramite mai multe tiparitari din anii 1872—1879 de la Academi'a imperiala de sciintia (Kaiserliche Akademie der Wissenschaften) din Vien'a (Nr. 131, 171 si 199).

— Se primescu cu multiamita si se transpunu bibliotecariului spre a le asedia in archivu; in specialu cestu din urma este de a se incunoscintiã despre primire.

§. 29. Se da lectura scrisorei dlui Teodoru T. Burada consiliariu la curtea de apelu in Iasi, prin care ofere bibliotecei 5 bucati de carti si 3 fasciculi de note pentru fortepiano; tramite totuodata 5 fl. roganduse a fi primitu de membru ordinariu alu Asociatiunei si a i-se mijloci tramitarea diplomei (Nr. 196 si 245).

Ofertulu de carti se primesce cu multiamita; si totuodata se primesce de membru ordinariu alu Asociatiunei, si in sensulu §-lui 5 din statute se va cere invoirea guvernului, fiindcã dlu Teodoru Burada nu este suditu austriacu.

§. 30. Se presenta scrisóra dlu Dr. Iacobu Brandusianu avocatulu in Blasiu, relativa la conclusulu adunarei gen. pentru scrierea de concursu cu premiu de 150 fl. pentru celu mai bunu comentariu alu legeri comunale de la anulu 1879. (Nr. 204).

— Obiectulu din cestiune fiindu dejã resolutu prin adunarea generala din Turd'a, scrisóra mai susu mentionata nu este de natura de a mai reclamã vreo resolutiune meritória.

§. 31. Institutulu de creditu si economii „Albina“ tramite unu prospectu alu scrisuriloru sale fonciari cu rugarea, cá se se ia in consideratiune cu ocaziunea investitiuniloru diverseloru fonduri a le Academiei (Nr. 151).

— Serve spre sciintia.

§. 32. Directiunea „Asociatiunei nationale din Aradu pentru cultur'a poporului romanu“, pre langa unu apelu, prin care aréta reinvierea acelei Asociatiuni, tramite si unu estrasu din statutele sale. (Nr. 203).

— Se ia spre sciintia, dorindu numitei Asociatiuni cele mai stralucite succese pentru scopulu ce si-l'a pusu, de a inaintã cultur'a poporului romanu.

§. 33. Se presenta 1. rogarea lui Victoru Piposiu, prin care cere unu ajutoriu pentru fiulu seu Petru, pentru a se perfectonã in sciintiele filosofice;

2. rogarea comitetului scol. din Becleanu, prin care cere unu ajutoriu pentru scól'a de acolo;

3. rogarile: lui Michaiu Vladu pantofariu in Mediasiu, Georgiu Ola pantof. in Turda; Georgiu Cismasiu faurariu in Bistritia; Vasiliu Baciú pantof. in Sioimusiú; Ioanu Malinca faurariu in Bistritia si Vasile Muresianu faurariu totu acolo, prin cari ceru câte unu ajutoriu pentru a'si poté portã mai cu usuratate maistri'a (Nr. 104, 188, 166, 206, 209, 213, 214 si 218).

— De óre-ce comitetulu Asociatiunei transilvane intre marginile budgetului votatu de adunarea generala din Turd'a pe anulu administrativu 1880/81 nu dispune de ajutorie de natur'a celoru cerute de suplicantii mai susu memorati, asiã de astadata nu se póte satisfice rogariloru aci mentionate.

Despre ce suplicantii suntu de a se incunoscintiã.

Verificarea acestui procesu verbalu se concrede domniloru: I. Popescu, Vis. Romanu si Dr. I. Puscariu.

Iacobu Bolog'a m. p.,  
v. pres.

Dr. Ios. Hodosiu m. p.,  
secr.

S'a cetitu si verificatu Sibiu 23 Sept. 1880.

Dr. Ilarion Puscariu m. p. I. Popescu m. p. Vis. Romanu m. p.

Nr. 341 — 1880.

### Procesu verbalu

*luatu in siedinti'a din 4 Novembre 1880 a comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.*

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte. Membri presenti: Paulu Dunc'a, Iosifu St. Siulutiu, Parteniu Cosm'a, Georgiu Baritiu, I. V. Rusu, Vis. Romanu, Const. Stezariu, I. Popescu, Zacharia Boiu, Dr. Il. Puscariu, N. I. Petrescu si Eugenu Brote.

Secretariu: G. Baritiu.

§. 34. Domnulu cassariu cetesce rapórtele asupr'a starei fonduriloru Asociatiunei si Academiei dela 18 Septembrie pãna astadi (Nr. 337).

— Spre sciintia. Rapórtele se alatura sub A) si B).

§. 35. Dlu presiedinte cetesce urmatóra propunere a dlui Parteniu Cosm'a: Referatele se se faca in tóte casurile in scrisu, pe langa unu estrasu alu esibitului si unu proiectu de conclusu.

Relative la acésta propunere secretariulu cetesce o scrisóre a colegului seu dr. Ios. Hodosiu, adresata la presidiu de dto 1 Novembre a. c., din care se vede, cá dl Hodosiu dupa o bóla grea si indelungata, de care a suferitu, aflandu-se numai in stadiulu de reconvalescentia, din ordinulu mediciloru nu póte esí din casa, prin urmare nici la siedintia nu póte participã; cu tóte aceste conditiunile cerute de dlu Cosm'a suntu implinite chiaru si pentru siedinti'a de astadi.

— Propunerea este adoptata in unanimitate; ér' informatiunile date despre starea sanatatii dlui secretariu dr. Iosifu Hodosiu se iau spre sciintia cu multa compatimire.

§. 36. Dlu secretariu I dà lectura raportului facutu in contielegere cu dlu secretariu II asupr'a suplicelor, ce au intratu la stipendiile si ajutóriele escrise din partea comitetului si constata cá:

1. La stipendiulu „Gallianu“ de 60 fl. destinatu pentru unu gimnastu, au petitionatu 14 concurenti.

2. La stipendiulu de 60 fl. destinatu pentru unu elevu de pedagogia in patria, au concursu 8 tineri.

3. La stipendiulu de 70 fl. destinat pentru unu elevu dela vre-o scóla reala din patria, au intratu 5 concurse.

4. La stipendiulu de 60 fl. destinat pentru unu elevu de agronomia, a intratu numai 1 singuru concursu.

5. La cele 2 stipendii de câte 60 fl. pentru tineri séu tinere, cari ar voi se se aplice la vre-unu institutu de industria séu meseria in patria, nu a intratu nici unu concursu. Aceste încatu pentru stipendii; ér' încatu pentru ajutóriele la invetiaceii de meserii:

6. La ajutoriulu de 25 fl. dela societatea „Transilvani'a“, séu la celu de 20 fl. din fundatiunea „Tofaleana“, au concursu 9 tineri.

7. La 10 ajutórie de câte 10 fl. din fondulu Asociatiunei, au concursu 49 de tineri.

Afara de aceste dupa espirarea terminului au intratu suplice dela: Petru Campenariu, invetiacele de ciobotariu in Abrudu, Terentie Moldovanu sodalu de cordonariu in Orascia, Alimpiu Todea, invetiacele de cojocariu in Salisce, Moise Siuteu, invetiacele de rotariu in Fagarasiu, Nicolae Musca, studentu de cl. V gimnasiale in Brasiovu, Petru Lobontiu, studentu de cl. VI reala in Dev'a, I. Achimu Gavriila, invetiacele de fotografia in Sibiiu si Simionu Israila, invetiacele de mesariu in Sibiiu.

— Nepotendu-se luá in considerare suplicele incurse dupa espirarea terminului:

stipendiulu de sub 1, se acórdá lui Stefanu Csicsó Popu din Sigau, studentu in a V cl. gimnasiale in Clusiu; conferirea stipendiului de sub 2, se amena pâna se va cercetá, de ce confessiune este pedagogulu, care tiene alu doilea stipendiu;

celu de sub 3, se acórdá lui Nicolau Radu din Nevoiasiu, studentu in cl. VI reala in Dev'a;

celu de sub 4, lui Ioanu Bardasiu elevu in cl. II agronomica din Mediasiu.

Ajutoriulu de sub 6, se aplacidéza lui Bucuru Filimonu Israilu, invetiacele de butnaria din Resinari; ér' celu de 20 fl. lui Constantinu Costinu din Luncoiulu de josu, invetiacele de fauraria. In fine ajutóriele de câte 10 fl. tineriloru:

1. Pompeiu Cherebetiu din Cusdriór'a, invetiacele de ciobotaria. 2. Nicolau Popu din Sibiiu, invetiacele de ciobotaria. 3. Georgiu Mihaiu din Sibiiu, invetiacele de croitoriu. 4. Stefanu Bart'a din Sibiiu, invetiacele de lacatariu. 5. Ioanu Suciú din Orascia, invetiacele de cojocariu. 6. Ioanu Ciontea din Poplac'a, invetiacele de tipografia. 7. N. Stefanu Petru din Ferihazu, invetiacele de templariu. 8. Petru Sacarea din Talmacelu, invetiacele de cojocariu. 9. Dumitru Fleaca din Mercurea, invetiacele de rotaria. 10. Vasiliu Hertogú din Siomcut'a mare, invetiacele de caltiunaria.

§. 37. Relative la stipendiulu de sub Nr. 2, dlu Vis. Romanu propune cá, la impartirea de stipendii si ajutórie se se iea in considerare numai calculii si nationalitatea, ér' confessiunea nu. Propunerea data fiindu de cátra presidiu in discussiune:

— Luarea unei decisiuni asupr'a ei se amena, pentru cercetarea concluseru anteriori, pâna la viitórea siedintia.

§. 38. Dlu secretariu cetesce scrisórea dlui dr. A. P. Alessi, din 2/24 Octobre a. c. in care arata: a) cá tramite dissertatiunea sa „Romanii la Plevn'a“ spre a se publicá in fói'a „Transilvani'a“; b) cere cá manuscriptulu „Flora fanerogama“ a dlui Florianu Porcius se se remita acestuia spre a-lu supune la o revisiune nóua; c) róga pre comitetu, se întrebe sectiunea sciintieloru naturale despre sórtea propuneriloru sale facute in ultim'a siedintia a aceleiasi, cáci voiesce cá se se publice totu in „Transilvani'a“. (Nr. 292).

— Se decide ad a) dissertatiunea „Romanii la Plevn'a“ se se transpuna redactiunei; ad b) operatululu dlui Florianu Porcius s'a transmisu la Nasaudu: ad c) dlui Alessi se-i-se respunda in sensulu respunsului ce se va primí dela presedintele sectiunei.

§. 39. Bartolomeiu Baiu studentu de a III cl. reala in Brasiovu, cá stipendistu alu Asociatiunei tramite testimoniulu scolasticu pe anulu espiratu (Nr. 250).

— Spre sciintia, cu adausu, cá pe viitoriu biroulu totudeuna se tiená in evidentia valórea testimonieloru ce producu bursarii Asociatiunei.

§. 40. Dlu Mihaiu Domide invetiatoriu diriginte la scóla primaria din Sangeorgiulu Naseudului, in suplic'a sa de dto 20 Octomyre a. c. cere a se doná pentru bibliotec'a acelei scóle colectiunea intréga din fói'a „Transilvani'a“ (Nr. 317).

— Pe bas'a motiveloru aduse in suplica, cererea se acórdá.

§. 41. Nicolae Campeanu docente in Clopotiv'a remite sub dto 21/10 restulu de 4 fl. pentru colectiunea ce a cumperatu din fói'a „Transilvani'a“ (Nr. 279).

— Banií s'au transmisu la cassa.

§. 42. Ioanu Morariu din Têrgulu Muresiului transmite cuitanti'a de 12 fl. 50 cr. pentru fiulu seu Emanuilu, spre a-i-se numerá (Nr. 259).

— Aviso la dlu cassariu.

§. 43. Dlu Parteniu Cosm'a face propunerea: cá se se póta sci, cui are se se espedeze gratis organulu Asociatiunei, se se provóce toti membrii, cari suntu in restantia, a-si achitá datori'a multu pâna la 1 Ianuariu 1881.

— Se primesce.

Verificarea acestui procesu verbalu se concrede dloru: Vis. Romanu, Ioanu Popescu si Zach. Boiu.

I. Bolog'a m. p.,  
v. presiedinte.

G. Baritiu m. p.,  
secretariu.

S'a cetitu si verificatu, Sibiiu 10 Nov. 1880.

V. Romanu m. p.

I. Popescu m. p.

Z. Boiu m. p.